Raadsvoorstel

Onderwerp	Raadsvoorstel Woonzorgvisie Zoetermeer
Zaakid	0637736206
Auteur	Pattipeilohy, N.M. / Doomen, A.W. 079-3469942 / 079-3468873 n.m.pattipeilohy@zoetermeer.nl / a.w.doomen@zoetermeer.nl
Gemeentesecretaris	Huykman, B.J.D.
Directeur	E.C.R.H. Eijkelberg
Portefeuillehouder	Wethouder Ter Laak
Medeverantwoordelijke(n)	Wethouder Paalvast Wethouder Groeneveld

Uiterste behandeldatum (+ reden)	
Programma(s)	Programma 2 Samen leven en ondersteunen Programma 7 Inrichting van de stad
Eerdere besluitvorming	
Samenvatting	De gemeenteraad wordt voorgesteld de Woonzorgvisie Zoetermeer vast te stellen. Deze visie gaat in op trends en ontwikkelingen rondom wonen, zorg en welzijn. De woonzorgopgave is in beeld gebracht en de behoeften, wensen en ambities zijn geïnventariseerd. De woonbehoefte en zorgvraag van ouderen, jongeren en andere (kwetsbare) doelgroepen zijn veranderd. Er is sprake van een dubbele vergrijzing en veel zorgvragers blijven langer zelfstandig wonen. Dat vraagt om een gezamenlijke aanpak van de woonzorgopgave. De woonzorgvisie is weer een stap in de verdere samenwerking tussen het fysieke en sociale domein. De woonzorgvisie schept toekomstbeelden over de onderwerpen waar de domeinen wonen, zorg en welzijn elkaar raken. De opgaven en ambities voor de komende jaren in deze visie geven de richting aan waarin we gezamenlijk met samenwerkingspartners en bewoners aan het werk gaan. Na vaststelling van de woonzorgvisie wordt hiervoor een uitvoeringsagenda gemaakt.
Bijlagen	1. Woonzorgvisie Zoetermeer 2. Brief van de Adviesraad Sociaal Domein Zoetermeer d.d. 31 augustus 2021 inzake de woonzorgvisie Zoetermeer 3. Reactie van het college op de brief van de Adviesraad Sociaal Domein Zoetermeer 4. Raadsmemo Afdoening toezegging 389: woonzorgvisie

Raadsbesluit 0637736206

Raadsvoorstel Woonzorgvisie Zoetermeer

De raad van de gemeente Zoetermeer;
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 20 september 2021

Besluit

1. De Woonzorgvisie Zoetermeer met de volgende ambities vast te stellen:

   a. Meedoen in de wijk: maatschappelijke betrokkenheid;
   Kwetsbare inwoners kunnen naar vermogen meedoen in een veilige en toegankelijke omgeving met goede voorzieningen in de buurt, die voor alle inwoners toegankelijk zijn.

   b. Zorgaanbod voor de Zoetermeerder die dat nodig heeft;
   Voor mensen die langer of weer thuis wonen, is er zorg en hulp op maat die het zelfstandig wonen ondersteunt.

   c. Passend en gevarieerd woningaanbod;
   Er zijn voldoende geschikte zelfstandige woningen en woonvormen waar mensen, eventueel met begeleiding, veilig en fijn kunnen leven. Zoetermeerder kunnen binnen de stad – of zelfs binnen hun wijk – blijven wonen.

   d. Samenwerking rondom wonen, zorg en welzijn.
   De samenwerking in wonen, zorg en welzijn verder vorm te geven en samen aan de slag gaan om de woonzorgopgave aan te pakken.

2. Het college opdracht te geven deze ambities uit te werken in een uitvoeringsagenda.

Dit besluit treedt in werking twee weken na de bekendmaking daarvan. Tenzij over dit besluit een inleidend verzoek tot het houden van een referendum wordt gedaan.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad op 1 november 2021

de griffier, de voorzitter,

drs. R. Blokland MCM drs. M.J. Bezuijen

Toelichting

Probleemstelling en kader

Inleiding
Zoetermeer wil een stad zijn voor iedereen. Zoals ook in het coalitieakkoord staat: ‘Wij staan voor een samenleving waarin alle Zoetermeerders een plek hebben’. Voor de gemeente ligt een taak in het (laten) organiseren van zorg en ondersteuning en in het zorgen voor passende huisvesting. De afgelopen jaren is er veel veranderd op het gebied van wonen, zorg en welzijn. De woonbehoefte en zorgvraag van ouderen, jongeren en andere (kwetsbare) doelgroepen zijn veranderd, evenals de financiering van zorg en beschikbaarheid van intramurale voorzieningen. Veel zorgvragers blijven langer zelfstandig wonen. Daarnaast stagneert de uitstroom uit zorginstellingen. Zo ligt er een opgave om jongeren vanuit intramurale zorg te begeleiden naar meer zelfstandig wonen. Er ontstaat hierdoor een toenemende vraag naar een variatie van (nieuwe) woonvormen en (meer zelfstandige) woonzorglocaties met zorg en ondersteuning. Dit leidt tot extra druk op de overspannen Zoetermeerse woningmarkt en op de (semi)intramurale zorgaanbieders in Zoetermeer, die bovendien vaak te kampen hebben met een tekort aan zorgpersoneel.

De woonzorgvisie signaleert een aantal trends in wonen, zorg en welzijn zoals de versnelde vergrijzing en het langer thuis wonen van kwetsbare inwoners. Inwoners hebben hierdoor behoefte aan een ander aanbod dan een aantal jaren geleden en tevens zijn financieringsstromen veranderd. Een tekort aan betaalbare (huur)woningen en aan personeel zorgt voor problemen bij het vinden van een adequaat antwoord op die veranderde vraag. De woonzorgvisie geeft een analyse van de vraag tot 2030 met een doorkijk naar 2040 en formuleert de woonzorgopgave, en de wensen, behoeften en ambities.

Om de woonzorgopgaven aan te pakken heeft de gemeente samen met verschillende zorgpartijen, welzijnsorganisaties, zorgkantoor, woningcorporaties, (institutionele) beleggers en bewonersorganisaties de woonzorgvisie opgesteld. Zowel binnen de gemeentelijke organisatie als daarbuiten was namelijk behoefte aan een richtinggevend kader voordat we tot uitvoering over kunnen gaan. Met de woonzorgvisie is nu de eerste stap gezet in dit kader. Met de geformuleerde vier ambities is de richting bepaald waar we met bewoners en de verschillende partners aan gaan werken.

De volgende stap is om deze ambities concreet en uitvoerbaar te maken in projecten. Hiervoor maken de samenwerkingspartners gezamenlijk een uitvoeringsagenda. In de uitvoeringsagenda geven we sturing aan de woonzorgopgave, maken we verdere keuzes en afspraken over de randvoorwaarden als prioritering, regierol van de gemeente en dekking van de kosten van de uitvoering. Met de woonzorgvisie is nu een grote stap gemaakt om hier samen mee aan de slag te gaan.
Aanvankelijk was voorzien dat we met een meer kleinschalige uitvoeringsagenda konden volstaan. Door de enthousiaste samenwerking met verschillende partijen ontstaat nu een meer omvangrijk proces waar meer tijd voor nodig is. Er is daarom een knip gemaakt tussen de visie en de uitvoeringsagenda. Daarmee voldoen we aan de toezegging om de raad voor 1 oktober een Woonzorgvisie voor te leggen.
Bij het maken van de uitvoeringsagenda komen we tot een afwegingskader op basis waarvan één of meerdere woonvoorzieningen in Zoetermeer kunnen worden gerealiseerd. Ook zullen bestaande en nieuwe initiatieven op het gebied van wonen en zorg (waaronder initiatieven als het Knarrenhof) vanuit de woonzorgvisie worden beoordeeld op wenselijkheid en prioritering.
In de tussentijd zoeken we waar mogelijk al aansluiting bij projecten en initiatieven die nu al starten zoals bijvoorbeeld project Entree.

Beoogd effect
De gemeente Zoetermeer wil dat kwetsbare inwoners (jong en oud) die in Zoetermeer willen (blijven) wonen dit zo passend en zo zelfstandig mogelijk kunnen doen. Met de woonzorgvisie kan de gemeente sturing geven aan de realisatie van passende woningen zodat kwetsbare bewoners (langer) zelfstandig thuis kunnen wonen.

De woonzorgvisie Zoetermeer
- Maakt inzichtelijk wat nodig is om inwoners met een zorgvraag zo zelfstandig, zinvol en vitaal mogelijk te laten wonen;
- Geeft inzicht in de woonzorgopgave, zodat een richtinggevend kader ontstaat voor de gemeente en de samenwerkingspartners;
- Is een basis van waaruit de betrokken partners in gezamenlijk overleg passend aanbod creëren en verantwoorde meerjarige investeringen in zorg en (zorg)vastgoed kunnen plegen;
- Zorgt er uiteindelijk voor dat ouderen, jongeren en sociaal kwetsbare mensen nu en in de toekomst prettig wonen in Zoetermeer.

De gezamenlijke visie bevat de onderstaande vier ambities. Deze ambities zijn in werksessies opgehaald en is een resultante van wat de verschillende partijen in zorg, welzijn en wonen aangeven wat nodig is voor Zoetermeer.

Meedoen in de wijk: maatschappelijke betrokkenheid
We vinden het belangrijk dat kwetsbare inwoners zelfstandig, zinvol en vitaal leven. We trekken samen op om eenzaamheid zoveel mogelijk tegen te gaan. We zien graag dat deze inwoners naar vermogen meedoen in een veilige en toegankelijke omgeving met goede voorzieningen in de buurt, die voor alle inwoners toegankelijk zijn.

Wat is hiervoor nodig
- In elke wijk zijn algemene laagdrempelige en toegankelijke maatschappelijke voorzieningen zoals inlooplocaties/ontmoetingsruimten/huiskamers;
- Aanpak van eenzaamheid en stimuleren zelfredzaamheid;
- Gebruik maken van kracht en wederkerigheid van de gemeenschap: de inzet van vrijwilligers, mantelzorgers en vitale ouderen;
- Goede samenwerking met samenwerkingspartners waardoor verschillende financieringsstromen worden verbonden en verschillende doelgroepen met elkaar in contact kunnen komen. Hierbij is er oog voor het probleem van de financieringsschotten, waardoor gaten in het vangnet zijn ontstaan.

Zorgaanbod voor de Zoetermeerder die dat nodig heeft
Voor mensen die langer of weer thuis wonen, is er zorg en hulp op maat die het zelfstandig wonen ondersteunt. Het zorgaanbod wordt daarbij flexibel ingezet, zodat het mogelijk is om laagdrempelig op en af te schalen.

Wat is hiervoor nodig
- Laagdrempelige hulp en ambulante begeleiding zoveel mogelijk in de eigen wijk;
- In elke wijk zijn servicecentra waarvan inwoners gebruik kunnen maken en waardoor zij in hun eigen woning kunnen blijven wonen (behoud aanleunwoningen);
- Nieuwe woonzorgconcepten vullen het gat tussen de zorg aan huis en verpleeghuiszorg, als alternatieven voor de bejaardentehuizen;
- Waar mogelijk digitale zorg (zoals zorg op afstand) en inzet van hulpdiensten via domotica;
- Mensen met dezelfde herstelvraag zijn via lotgenotensteun verbonden;
- Zorgorganisaties/professionals zetten in op het versterken van het netwerk en werken daarbij intensief samen om exploitatie mogelijk te maken en de benodigde zorg- en ondersteuningsstructuur op te zetten.

Passen en gevarieerd woningaanbod
Door het langer en weer thuis wonen, groeit de behoefte aan geschikte zelfstandige woningen en woonvormen waar mensen, eventueel met begeleiding, veilig en fijn kunnen leven. We willen graag dat Zoetermeerders binnen de stad – of zelfs binnen hun wijk – blijven wonen. In een omgeving waar bovendien gemakkelijk sociale contacten kunnen worden aangegaan en er onderlinge verbinding is: voor elkaar en met elkaar.

Wat is hiervoor nodig
- Een toekomstbestendige woningvoorraad, met aandacht voor zowel de bestaande voorraad als de nieuwbouwopgave;
- Voldoende passende (betaalbare) woningen en woonvormen, zodat onze inwoners zich zo lang mogelijk prettig en zoveel mogelijk thuis voelen;
- Diverse tussenvormen tussen de reguliere woningen en intramuraal wonen in (groepswonen en beschut wonen, bijvoorbeeld Albrandswaard 2.0 en Amarehuis);
- Doorstroom stimuleren en woningen bouwen die nodig zijn om de doorstroming extra op gang te krijgen (bijvoorbeeld kleinere woningen met betaalbare huur- en koopprijzen) en gebruik maken van doorstromingsmaatregelen, zoals de doorstroommakelaar;
- Aantrekkelijke innovatieve woon(zorg)concepten ontwikkelen voor vitale ouderen om de verhuisbereidheid onder ouderen te vergroten;
- Binnen bestaande wijken zoeken naar mogelijkheden om te verdichten waar nodig. Hierbij wel rekening houden met de leefbaarheid in complexen, buurten en wijken;
- Een groot deel van de woningen is levensloopbestendig, zodat het in de basis niet uitmaakt wie daar woont. We zorgen dat woningen die deze eis meekrijgen, ook daadwerkelijk levensloopbestendig-ready ontwikkeld worden (aanpasbaar bouwen);
- Woningen worden (meer) geschikt gemaakt voor virtuele zorg en inzet van domotica. Bestaande sociale woningvoorraad wordt waar nodig aangepast en particuliere woningeigenaren worden gestimuleerd hetzelfde te doen. Denk dan aan bijvoorbeeld rolstoeldoorgankelijk, woningaanpassingen, scootmobielstalling. Dit geldt bij zowel nieuwbouwontwikkeling van woonzorgconcepten als bij renovaties van bestaande woningen.

Samenwerking rondom wonen, zorg en welzijn
We vinden het belangrijk om samen te werken op het gebied van wonen, zorg en welzijn. Alleen samen kunnen we de woonzorgopgave aanpakken. De gemeente brengt partijen bij elkaar, maar vraagt partijen ook een bijdrage te leveren aan de woonzorgopgave, zowel op gebied van woningen als op ‘zachte’ woonzorgdoelstellingen. Met elkaar bespreken we in de uitvoeringsagenda de randvoorwaarden hiervoor.

Wat is hiervoor nodig?
- Alle partijen die actief zijn in het woon-, welzijns- en zorgdomein, waaronder ook de gemeente Zoetermeer, werken samen aan de woonzorgopgave;
- De gemeente brengt partijen bij elkaar. De gemeente is regievoerder en trekker en vraagt partijen ook een bijdrage te leveren aan de woonzorgopgave, zowel op het gebied van woningen als op ‘zachte’ woonzorgdoelstellingen;
- Partijen stappen, waar het kan, over de grens van hun organisatie heen, met als doel de doelgroep goed te bedienen;
- Samen met de inwoners van onze stad gaan we aan de slag om de doelen uit de woonzorgopgave te behalen.

Voorstel/keuzemogelijkheden/risico's

1. De Woonzorgvisie Zoetermeer met de volgende ambities vast te stellen:

   a. Meedoen in de wijk: maatschappelijke betrokkenheid;
   Kwetsbare inwoners kunnen naar vermogen meedoen in een veilige en toegankelijke omgeving met goede voorzieningen in de buurt, die voor alle inwoners toegankelijk zijn.

   b. Zorgaanbod voor de Zoetermeerder die dat nodig heeft;
   Voor mensen die langer of weer thuis wonen, is er zorg en hulp op maat die het zelfstandig wonen ondersteunt.

   c. Passend en gevarieerd woningaanbod;
   Er zijn voldoende geschikte zelfstandige woningen en woonvormen waar mensen, eventueel met begeleiding, veilig en fijn kunnen leven. Zoetermeerder kunnen binnen de stad – of zelfs binnen hun wijk – blijven wonen.

   d. Samenwerking rondom wonen, zorg en welzijn.
   De samenwerking in wonen, zorg en welzijn verder vorm te geven en samen aan de slag gaan om de woonzorgopgave aan te pakken.

2. Het college opdracht te geven deze ambities uit te werken in een uitvoeringsagenda.

Argumenten

1.1 De woonzorgvisie brengt de woonzorgopgave in Zoetermeer en de ambities voor de komende jaren in beeld.
Zowel binnen de gemeentelijke organisatie als daarbuiten is behoefte aan een richtinggevend kader om de woonzorgopgave uit te voeren. Met de woonzorgvisie is de richting bepaald waar we met bewoners en verschillende partners aan willen gaan werken. Daarnaast is de woonzorgvisie een van de vijf speerpunten uit de Lokale prestatieafspraken Zoetermeer 2021.

1.2. Een gezamenlijke visie met ambities is nodig om over te kunnen gaan tot actie.
Deze gezamenlijk gedragen visie helpt bij het maken van een gezamenlijke uitvoeringsagenda en geeft prioriteit aan de juiste woonzorginitiatieven. De gezamenlijke visie draagt bij aan de samenwerking en geeft richting aan de vervolgafspraken met de samenwerkingspartners.

1.3 We vinden het belangrijk dat kwetsbare inwoners zelfstandig, zinvol en vitaal leven.
We zien graag dat deze inwoners naar vermogen meedoen in een veilige en toegankelijke omgeving met goede voorzieningen in de buurt, die voor alle inwoners toegankelijk zijn.

1.4 Het zorgaanbod is nu vaak niet dichtbij huis, flexibel en op maat
Voor mensen die langer of weer thuis wonen, is er zorg en hulp op maat die het zelfstandig wonen ondersteunt. Het zorgaanbod wordt daarbij flexibel ingezet, zodat het mogelijk is om laagdrempelig op en af te schalen.

1.5 Door het langer en weer thuis wonen, groeit de behoefte aan geschikte zelfstandige woningen en woonvormen waar mensen, eventueel met begeleiding, veilig en fijn kunnen leven.
We willen graag dat Zoetermeerders binnen de stad – of zelfs binnen hun wijk – blijven wonen. In een omgeving waar bovendien gemakkelijk sociale contacten kunnen worden aangegaan en er onderlinge verbinding is: voor elkaar en met elkaar.

1.6 Ontwikkelingen op het gebied van wonen, zorg en welzijn vragen om een gezamenlijke aanpak.
Dubbele vergrijzing, langer en weer thuis wonen, krapte op de woningmarkt vraagt om actie op het gebied van wonen, zorg en welzijn. De woonzorgvisie is nodig om grip op de woonzorgvraagstukken te krijgen. Vanwege de complexiteit is een gezamenlijke aanpak noodzakelijk. De sleutel ligt in de samenwerking tussen het fysieke en sociale domein, een gezamenlijke aanpak van de woonzorgopgave.

2.1. Alleen met een uitvoeringsagenda kunnen de speerpunten uitgewerkt worden tot concrete acties en projecten.
Met de woonzorgvisie is gezamenlijk een toekomstbeeld geschetst met speerpunten en ambities. Hierover moeten vervolgens afspraken gemaakt worden tussen de samenwerkingspartners over randvoorwaarden als prioritering, regierol van de gemeente en dekking van de kosten van de uitvoering waar vervolgens projecten en acties uitkomen. Voor dit proces moet de tijd worden genomen. Een uitvoeringsagenda zorgt ervoor dat de samenwerkingspartners ook daadwerkelijk behoefte en verantwoordelijkheid voelen om op het snijvlak van wonen, zorg en welzijn aan de slag te gaan.
De woonzorgopgave zal een integraal onderdeel worden van Zoetermeer 2040, de strategie om de opgaven en ambities te realiseren die de raad voor Zoetermeer 2040 heeft geformuleerd.

Kanttekeningen
1.1 Een woonzorgvisie alleen niet voldoende om de woonzorgopgave te realiseren.
Nadat de Woonzorgvisie Zoetermeer is vastgesteld, worden de ambities vertaald naar een concrete uitvoeringsagenda. Prioriteiten stellen en gezamenlijk keuzes maken horen daarbij.

Financiën
In de woonzorgvisie worden geen voorstellen gedaan waar extra uitgaven aan zijn gekoppeld. In de woonzorgvisie zijn de opgaven en speerpunten opgenomen voor de komende jaren op het gebied van wonen, zorg en welzijn. Om de ambities van de visie uit te werken naar concrete acties en projecten zal een uitvoeringsagenda worden gemaakt.
Voor de dekking van de kosten is het uitgangspunt het bestaande budget.

Voorstellen die extra budget vereisen, zullen zoals gebruikelijk via de Perspectiefnota worden aangeboden.

Controleprotocol
Niet van toepassing.

Participatie en Communicatie
Verschillende partijen en bewonersorganisaties zijn bij de totstandkoming van deze woonzorgvisie betrokken en uitgenodigd voor diverse bijeenkomsten om gezamenlijk de richting scherp te krijgen. Aan de bijeenkomsten namen deel:

- Bewonersorganisaties/adviesraden:
    - Huurdersverengingen
    - Stichting Overleg Samenwerkende Ouderenbonden
    - Toegankelijkheidsraad
    - VAC Zoetermeer
- Institutionele beleggers (vertegenwoordiging vanuit Stadsbouwakkoord):
    - Bouwinvest
    - Syntrus Achmea
- Woningcorporaties:
    - De Goede Woning
    - Vestia
    - Vidomes

- Zorgpartijen en welzijnsorganisaties:
    - Fonteynenburg (Beschermd Wonen)
    - Fundis (Kwetsbare ouderen en chronisch zieken)
    - Humanitas DMH (Licht verstandelijke beperking)
    - Jeugdformaat (Jeugd met verblijf)
    - LIMOR (Maatschappelijke Opvang)
    - Middin (Verstandelijke en lichamelijke beperking)
    - Palet Welzijn (Activiteiten en ondersteuning)
    - Stichting Piëzo (Trainingen en activiteiten)
    - Vertegenwoordiging Zoetermeer 2025 en InZet
- Zorgverzekeraar/Zorgkantoor CZ

Ook voor de uitvoeringsagenda betrekken we bovengenoemde partijen. Het participatie-eindverslag volgt na het maken van de uitvoeringsagenda.

Adviesraad Sociaal Domein
De Adviesraad Sociaal Domein (ASD) is ingelicht over de woonzorgvisie en het proces rondom het maken van de woonzorgvisie. De ASD heeft met de brief van 31 augustus 2021 advies gegeven op de woonzorgvisie. De aanbevelingen van de ASD gaan voornamelijk over de uitvoering van de woonzorgvisie en zullen daarom worden meegenomen in de uitvoeringsagenda. De reactie van het college op het advies van de ASD is bij dit raadsvoorstel gevoegd.

Duurzaamheid
Niet van toepassing.

Toegankelijkheid en bruikbaarheid voor gehandicapten
De toegankelijkheidsraad is betrokken bij de totstandkoming van de woonzorgvisie.

Rapportage en evaluatie
De woonzorgvisie zal zijn uitwerking kennen in de uitvoeringsagenda. Evaluatie en monitoring zal daarin ook een plek krijgen.